

PROVINCIAAL BLAD
JAARGANG: 2010
NR.: 77

Officiële naam regeling:	Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg
Citeertitel:	Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg
Naam ingetrokken regeling:	N.v.t.
Besloten door:	Gedeputeerde Staten
Onderwerp:	Accountantscontroleprotocol
Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd:	Artikel 4:79 Algemene wet bestuursrecht
Datum inwerkingtreding:	De dag na publicatie in het Provinciaal Blad
Looptijd regeling:	onbepaald
Verantwoordelijke afdeling:	VGSSUB

Gedeputeerde Staten van Limburg,

maken ter voldoening aan het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht, bekend dat Gedeputeerde Staten in hun vergadering van 16 november 2010 hebben vastgesteld:

Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg

Indeling

- 1 Doelstelling
- 2 Wet- en regelgeving
- 3 Toleranties en gewenste zekerheid
- 4 Reikwijdte en intensiteit van de accountantscontrole
- 4.1 Bijzondere aandacht
- 5 Verslaglegging
- 6 Inwerkingtreding, toepassingsbereik en citeertitel

1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel het geven van aanwijzingen aan de accountant, die is belast met de controle van de, bij de Provincie Limburg in te dienen, verantwoording ten behoeve van de definitieve vaststelling van de provinciale subsidie. Het verstrekt duidelijkheid over de door de Provincie Limburg gewenste reikwijdte en diepgang van de door de accountant van de subsidieaanvrager/-ontvanger uit te voeren accountantscontrole en de in dat kader af te geven accountantsverklaring bij de eindverantwoording. De Provincie Limburg beoogt hiermee te voorkomen dat discrepanties ontstaan

tussen de wensen en verwachtingen die leven bij de Provincie Limburg enerzijds en de feitelijke invulling van de accountantscontrole door de accountant anderzijds.

De verklaring kan worden verstrekt door een registeraccountant (RA) of een accountant-administratieconsulent (AA) ten aanzien van wie bij de inschrijving in het in artikel 36, eerste lid, van de Wet op de Accountants-Administratieconsulenten bedoelde register een aantekening is geplaatst als bedoeld in artikel 36, derde lid, van die wet.

2 Wet- en regelgeving

Op de subsidies zijn de volgende wet- en regelgeving (incl. eventuele wijzigingen) en overige voorwaarden van toepassing:

- Algemene wet bestuursrecht.
- De in de subsidieverleningsbeschikking opgenomen verordeningen, nadere subsidieregels, beleidsregels en -kaders.
- De in de subsidieverleningsbeschikking opgenomen voorwaarden en verplichtingen.

3 Toleranties en gewenste zekerheid

Tenzij in de subsidieverleningsbeschikking een andere tolerantie is aangegeven dan wel een ander geldend controleprotocol van toepassing wordt verklaard, zijn voor de strekking van de accountantsverklaring bij de verantwoording - goedkeurend, met beperking, afkeurend of oordeelonthouding - de volgende toleranties bepalend:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de eindverantwoording (% van de lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% van de lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

Gewenste mate van zekerheid

De accountantscontrole verschaft een redelijke mate van zekerheid aan de gebruiker van de verklaring. Volgens de richtlijnen voor de accountantscontrole betekent dit dat de accountant een (relatief) hoge, maar geen absolute mate van zekerheid verschaft. Indien dit begrip ten behoeve van het gebruik van statistische technieken moet worden gekwalificeerd, dan is een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd.

4 Reikwijdte en intensiteit van de accountantscontrole

Dit controleprotocol dient om de reikwijdte en het object van de accountantscontrole nader aan te geven. Niet beoogd wordt een aanpak van de accountantscontrole voor te schrijven. Veelal zal de accountant zich immers bij zijn controle baseren op een (risico)analyse van de administratieve organisatie en interne controle bij de te controleren organisatie en op basis daarvan komen tot een optimale afweging van de in te zetten controlemiddelen.

Met uitzondering van de in dit protocol opgenomen bijzondere aandachtspunten dient met normale aandacht te worden gecontroleerd. Tot deze normale aandacht behoort onder meer de controle dat de eindverantwoording in overeenstemming is met de administratie, de beginstand van de lopende projecten van een jaar aansluit met de eindstand van het voorafgaande jaar en tenslotte dat de totaaltellingen correct zijn.

Onder bijzondere aandacht wordt verstaan: de controle waarbij wordt vastgesteld dat de provinciale middelen die zijn verstrekt ook rechtmatig zijn besteed. Daarbij wordt nagegaan of de geldende voorschriften zijn nageleefd en moet de controle dus verder gaan dan de normale aandacht die bij de controle wordt uitgeoefend. Daarnaast dient de controle er op toe te zien of procedures in het leven zijn geroepen die waarborgen dat aan de desbetreffende subsidievoorwaarden is voldaan. Daarnaast dient zichtbaar te worden getoetst of deze procedures zijn gevolgd en hebben geleid tot naleving van de subsidievoorwaarden.

De Provincie Limburg gaat er van uit dat de accountant zich bij zijn werkzaamheden laat leiden door de geldende beroepsvoorschriften, in het bijzonder de VGC (Verordening GedragsCode) en de Nadere voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS), die door het Koninklijk Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA) zijn vastgesteld.

4.1 Bijzondere aandacht

De accountant stelt vast dat de uitgaven en inkomsten c.q. lasten en baten in overeenstemming zijn met de geldende financiële aspecten van de wet- en regelgeving (zie hoofdstuk 2 van dit protocol). Het niet/onjuist toepassen van deze regelgeving resulteert (indien dit onherstelbaar is) in het constateren van een rechtmatigheidsfout die als een onjuistheid in de financiële verantwoording wordt aangemerkt.

Zonder de zogenaamde nadere voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) in te perken, dient de accountant een aantal specifieke punten te toetsen die met name betrekking hebben op de naleving van de relevante wet- en regelgeving:

- 1) De accountant controleert of de financiële eindverantwoording voldoet aan de volgende eisen:
  - De uitgaven c.q. lasten zijn rechtstreeks toe te rekenen aan het project c.q. de activiteiten waarvoor subsidie is verleend. Voor projectsubsidies geldt bovendien dat de uitgaven ook betaald moeten zijn vóór de afgifte van de accountantsverklaring.
  - De verstrekte informatie over het al dan niet in aftrek kunnen brengen c.q. kunnen compenseren van de btw is juist.

- Een juiste en volledige verantwoording van de inkomsten c.q. baten, die op grond van het financieringsplan, nader gebleken feiten en gepleegd (accountants)onderzoek, aan het project c.q. de activiteiten dienen te worden toegerekend.
- 2) Bij de uitvoering van de controle dient minimaal, niet limitatief, te worden vastgesteld dat voldaan is aan alle voor de subsidieaanvrager/-ontvanger geldende voorwaarden en/of verplichtingen, zoals onder meer vastgelegd in de beschikking tot subsidieverlening en bijbehorende bijlagen.
  - 3) Hoewel de accountant geen inhoudelijke toets op de realisatie van het project c.q. de activiteiten hoeft uit te voeren, dient hij binnen de mogelijkheden van de accountantscontrole na te gaan of de besteding van de subsidie heeft plaatsgevonden in het kader van het doel waarvoor deze middelen ter beschikking zijn gesteld.
  - 4) Vastgesteld dient te worden dat voor het betreffende project of de betreffende activiteiten een aparte c.q. binnen de algemene administratie te identificeren projectadministratie wordt gevoerd, waarin alle noodzakelijke gegevens tijdig, betrouwbaar en volledig zijn vastgelegd en te verifiëren met bewijsstukken. De administratie dient daarbij zodanig te zijn opgezet dat deze voldoende waarborgen biedt voor correcte en adequate tussentijdse rapportages, alsmede voldoende mogelijkheden voor een goede accountantscontrole en controle op de juiste naleving van de subsidievoorwaarden en/of -verplichtingen.
  - 5) Nagegaan dient te worden dat de eventuele aanbesteding van het project of projectonderdelen op een verantwoorde en gangbare wijze heeft plaatsgevonden, met name dat is voldaan aan de Europese richtlijnen voor aanbesteding van overheidsopdrachten (indien deze van toepassing zijn) en de Regels aanbesteding provincie Limburg bij subsidiëring (te vinden op www.limburg.nl > subsidieproces).
  - 6) Indien het projectvoorstel of de activiteiten en/of de begroting is/zijn gewijzigd, dient te worden vastgesteld dat hiervoor vooraf schriftelijk toestemming is verkregen van de Provincie Limburg.
  - 7) Door de accountant wordt bij structurele subsidies nagegaan of aan de Beleidsregels met betrekking tot reserves en voorzieningen structurele subsidierelaties (te vinden op www.limburg.nl > subsidieproces) is voldaan.

Overige aandachtspunten welke van belang zijn in het kader van de controle van de juistheid en rechtmatigheid van de in de eindverantwoording opgevoerde bedragen:

- 1) De wijze waarop de relevante begin- en einddata van het project in relatie met de subsidiabiliteit van de opgevoerde uitgaven c.q. lasten bij het opstellen van de financiële eindverantwoording in aanmerking zijn genomen.
- 2) De wijze waarop in het bijzonder de kosten voor projectmanagement, interne loonkosten en overheadkosten, alsmede eventuele bedrijfsbijdragen overeenkomstig de daarvoor geldende regels zijn verantwoord.
- 3) De mate van specificatie en sluitendheid van de verantwoording, waarin alle baten en lasten c.q. inkomsten en uitgaven dienen te blijken in relatie met de bij de subsidie- aanvraag ingediende begroting.
- 4) Aanwezigheid aansluiting verantwoording met de gevoerde projectadministratie en achterliggende bewijsstukken.
- 5) Aanwezigheid aansluiting verantwoording met de laatst ingediende voortgangs-rapportage.

- 6) De mate waarin significante afwijkingen in de eindverantwoording ten opzichte van de beschikking tot subsidieverlening en/of de bijbehorende begroting worden toegelicht.
- 7) De volledige verantwoording van rechtstreeks met de subsidiëring van het project c.q. de activiteiten verband houdende (te) ontvangen bijdragen, ook hetgeen dat niet vermeld is in of voorzien was bij de oorspronkelijk afgegeven beschikking tot subsidieverlening en de bij de subsidieaanvraag ingediende begroting.

5 Verslaglegging

De accountant legt de uitkomsten van de controle vast in een accountantsverklaring over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoording. Voor deze verklaring dient de tekst te worden gehanteerd conform de modelverklaringen in de bijlagen. Voor projectsubsidies die door middel van een overzicht van de gerealiseerde inkomsten en uitgaven worden verantwoord, geldt bijlage 1. Voor exploitatiesubsidies en voor projectsubsidies van structurele subsidierelaties die via de jaarrekening worden verantwoord (zie artikel 16.1, tweede lid, sub a, van de Algemene Subsidieverordening 2004) geldt bijlage 2.

Naast zijn oordeel over de financiële verantwoording vermeldt de accountant in een toelichtende paragraaf eventuele specifieke bevindingen, die naar het oordeel van de accountant van belang (kunnen) zijn voor de Provincie Limburg.

6 Inwerkingtreding, toepassingsbereik en citeertitel

- 1) Dit controleprotocol treedt in werking met ingang van de dag na publicatie in het Provinciaal Blad.
- 2) Dit controleprotocol is van toepassing op alle na de inwerkingtreding van dit protocol verleende subsidies, met uitzondering van de subsidies die via de SiSa-systematiek moeten worden verantwoord (zie artikel 16.1, lid 2.A, van de Algemene Subsidieverordening 2004).
- 3) Dit protocol wordt aangehaald als: "Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg".

Bijlage 1
Modelverklaring projectsubsidies

Aan: Opdrachtgever

Accountantsverklaring

Afgegeven ten behoeve van de Provincie Limburg.

Opdracht

Wij hebben bijgevoegde en door ons gewaarmerkte subsidieverantwoording ingevolge ... (subsidieregeling) van ... (naam entiteit / vereniging / stichting etc.) te ... (statutaire vestigingsplaats) over...(periode/jaar) inzake de projectsubsidie “...” (naam project) gecontroleerd. De subsidieverantwoording is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur (c.q. de bevoegde functionaris) van de ... (entiteit / vereniging / stichting / etc.). Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de subsidieverantwoording te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met het Nederlands recht en het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg. Dienovereenkomstig dienen wij onze controle zodanig te plannen en uit te voeren, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de subsidieverantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van relevante gegevens.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de subsidieverantwoording de subsidiabele inkomsten en uitgaven in alle van materieel belang zijnde aspecten juist weer, in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving en de gestelde voorwaarden en verplichtingen zoals opgenomen in de subsidieverleningsbeschikking van ... (datum), kenmerk ... .

Overige aspecten- beperking in het gebruik (en verspreidingskring)

De subsidieverantwoording van ... (naam entiteit / vereniging / stichting etc.) en onze verklaring daarbij zijn uitsluitend bedoeld voor ... (naam entiteit / vereniging / stichting etc.) ter verantwoording aan de Provincie Limburg en kunnen derhalve niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Plaats, datum

Naam accountantspraktijk

Naam externe accountant en ondertekening met die naam

Bijlage 2

Modelverklaring exploitatiesubsidies en subsidies ingevolge artikel 16.1, tweede lid, sub a, van de Algemene Subsidieverordening 2004

Aan: Opdrachtgever

Accountantsverklaring

Afgegeven ten behoeve van de Provincie Limburg.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening XXXX van ... (naam entiteit / vereniging / stichting etc) te ... (statutaire vestigingsplaats) bestaande uit de balans per XXXX en de winst-en verliesrekening over XXXX met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de ... (entiteit / vereniging / stichting etc.) is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met (kies de geldende inrichtingsregels:) titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek/ Richtlijn 640/ Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met het Nederlands recht en het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn

beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de ... (entiteit / vereniging / stichting etc.). Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de ... (entiteit / vereniging / stichting etc.) heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van ... (naam entiteit / vereniging / stichting etc.) per XXXX en van het resultaat over XXXX in overeenstemming met ... (de van toepassing zijnde wet- en regelgeving). Voorts zijn wij van oordeel dat is voldaan aan de geldende voorwaarden en verplichtingen zoals opgenomen in de subsidieverleningsbeschikking van ... (datum), kenmerk ...

(Indien de structurele subsidierelatie tevens de projectsubsidie(s) verantwoord:)

en de gestelde voorwaarden en verplichtingen zoals opgenomen in de subsidieverleningsbeschikking van ... (datum), kenmerk ... .

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393, lid 5, onder f, van het Burgerlijk Wetboek melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391, lid 4, van het Burgerlijk Wetboek.

Plaats, datum

Naam accountantsorganisatie

Naam externe accountant en ondertekening met die naam

Gedeputeerde Staten voornoemd,
dhr. L.J.P.M. Frissen, voorzitter

mr. A.C.J.M. de Kroon secretaris

Uitgegeven, 25 november 2010
De Secretaris,

mr. A.C.J.M. de Kroon